

Het verschil *maken*

Nederlandse Transplantatie Stichting

Cijferbijlage 2013

1 Voorwoord

Deze bijlage bij het jaarverslag 2013 van de Nederlandse Transplantatie Stichting (NTS) bevat uitgebreide jaarcijfers over orgaandonatie, orgaantransplantatie en wachtlijsten. In dit jaaroverzicht staan ook cijfers over registratie in en raadpleging van het Donorregister (inclusief de uitkomsten van raadpleging). Het laatste hoofdstuk geeft een overzicht van de resultaten van werving van orgaan- en weefseldonoren in de ziekenhuizen. De tabellen zijn voor de continuïteit genummerd zoals in de jaarverslagen van voorgaande jaren. De peildatum voor deze cijfers is 20 maart 2014.

Bernadette Haase-Kromwijk

.....
directeur Nederlandse Transplantatie Stichting

2 Wachlijsten

Donororganen zijn schaars. Voor de volgende organen is er een wachtlijst voor patiënten die wachten op een donororgaan: nier, pancreas, hart, long, lever en dunne darm. Bij de wachtlijsten wordt uitgegaan van de actieve wachtlijst. Dit betekent dat alleen die patiënten worden meegerekend die op dat moment transplantabel zijn. In tabel 2.1 zijn patiënten die op meerdere wachtlijsten staan apart weergegeven voor de laatste 5 jaar. In tabel 2.2 staan de wachtlijsten uitgesplitst naar transplantatiecentrum.

In tabel 2.6 staan enkele kenmerken weergegeven van patiënten die op de wachtlijst stonden per orgaan(-combinatie). De patiënten die wachtten op de orgaancombinatie pancreas met nier staan apart vermeld. Bij patiënten die wachtten op een nier of nier met pancreas is naast de registratieduur op de wachtlijst tevens de dialyseuduur (het aantal dagen vanaf de start van dialyseren, die meetelt bij nierallocatie) berekend.

De cijfers over de instroom op de wachtlijst van de afgelopen 5 jaar staan in tabel 2.3. In tabel 2.4 staat de instroom per transplantatiecentrum. De uitstroom op de wachtlijst staat in tabel 2.5. In tabel 2.7 en 2.8 staan kenmerken van patiënten van respectievelijk de instroom op de wachtlijst en uitstroom van de wachtlijst. Dit betreft de instroom op de gehele wachtlijst, terwijl tabel 2.1 en 2.2 alleen de transplantabele patiënten op de wachtlijst laten zien.

Naast wachtlijsten voor organen zijn er ook wachtlijsten voor bepaalde weefsels: voor cornea, hartklep en botweefsel (tabel 2.9). Ook bij deze wachtlijsten wordt uitgegaan van een actieve wachtlijst.

Tabel 2.1: Transplantabele patiënten op de wachtlijst op 31 december

	2009	2010	2011	2012	2013	2013 / 2012
Nier	901	864	858	829	710	-14 %
Nier met pancreas	22	23	24	20	23	15 %
Nier met lever	3	5	1	6	2	-
Pancreas	10	12	14	15	9	-
Hart	58	66	57	64	84	31 %
Hart met long	2	1	-	-	-	-
Long	183	212	234	193	189	-2 %
Lever	105	115	121	157	132	-16 %
Lever met long	1	1	1	1	-	-
Lever met pancreas	1	-	-	1	-	-
Dunne darm*	2	1	1	-	-	-
Totaal	1288	1300	1311	1286	1149	-11 %

* exclusief 1 nier met dunne darm in 2009 die staat bij nier

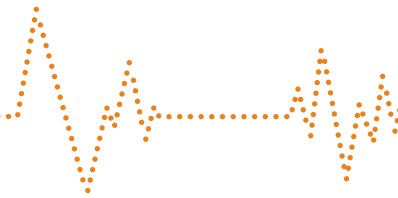
Tabel 2.2: Transplantabele patiënten op de wachtlijst op 31 december 2013 per transplantatiecentrum en per orgaan(combinatie)

	Amsterdam AMC	Amsterdam VUmc	Groningen	Leiden	Maastricht	Nijmegen	Rotterdam	Utrecht	
Nier*	147	32	105	82	107	77	85	75	710
Nier met pancreas	-	-	3	20	-	-	-	-	23
Nier met lever	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Pancreas	-	-	-	9	-	-	-	-	9
Hart	-	-	17	-	-	-	33	34	84
Long	-	-	47	-	-	-	57	85	189
Lever	-	-	54	30	-	-	48	-	132
Dunne darm	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* Rotterdam: inclusief 2 patiënten op de nierwachtlijst van het Erasmus MC locatie Sophia Kinderziekenhuis

Tabel 2.3: Instroom op de wachtlijst in het aangegeven jaar

Registratie totaal	2009	2010	2011	2012	2013
Nier	1120	1184	1146	1339	1181
Pancreas	29	31	33	44	40
Hart	60	68	59	64	73
Long	104	124	127	91	109
Lever	166	191	187	259	185
Eerste transplantatie	2009	2010	2011	2012	2013
Nier	937	1000	974	1156	1013
Pancreas	26	28	25	38	35
Hart	59	65	59	64	71
Long	102	120	120	90	107
Lever	136	163	157	221	150
Retransplantatie	2009	2010	2011	2012	2013
Nier	183	184	172	183	168
Pancreas	3	3	8	6	5
Hart	1	3	-	-	2
Long	2	4	7	1	2
Lever	30	28	30	38	35

Tabel 2.4: Instroom op de wachtlijst per centrum in 2013

Registratie totaal	Nier	Pancreas	Hart	Long	Lever
Amsterdam AMC	185	-	-	-	-
Amsterdam VUmc	38	-	-	-	-
Groningen	167	5	14	44	65
Leiden	174	33	-	-	48
Maastricht	84	-	-	-	-
Nijmegen	175	2	-	-	-
Rotterdam	291	-	28	21	72
Utrecht	67	-	31	44	-
Eerste transplantaties	Nier	Pancreas	Hart	Long	Lever
Amsterdam AMC	171	-	-	-	-
Amsterdam VUmc	33	-	-	-	-
Groningen	141	5	14	44	51
Leiden	155	28	-	-	44
Maastricht	62	-	-	-	-
Nijmegen	150	2	-	-	-
Rotterdam	243	-	27	20	55
Utrecht	58	-	30	43	-
Retransplantaties	Nier	Pancreas	Hart	Long	Lever
Amsterdam AMC	14	-	-	-	-
Amsterdam VUmc	5	-	-	-	-
Groningen	26	-	-	-	14
Leiden	19	5	-	-	4
Maastricht	22	-	-	-	-
Nijmegen	25	-	-	-	-
Rotterdam	48	-	1	1	17
Utrecht	9	-	1	1	-

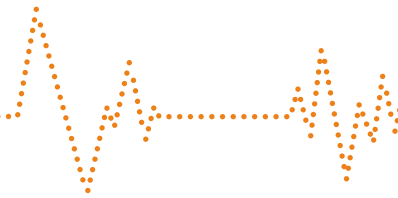
Tabel 2.5: Uitstroom van de wachtlijst in het aangegeven jaar

Nier	2009	2010	2011	2012	2013
Getransplanteerd	814	867	860	961	954
Overleden op de wachtlijst	89	95	89	94	79
Verslechtering van conditie	61	64	101	69	78
Verbetering van conditie	7	5	16	9	10
Overige	57	46	71	61	110
Getransplanteerd buiten Eurotransplant	4	2	2	3	1
Totaal	1032	1079	1139	1197	1232
Hart	2009	2010	2011	2012	2013
Getransplanteerd	36	46	44	37	37
Overleden op de wachtlijst	5	11	11	10	15
Verslechtering van conditie	-	2	-	1	1
Verbetering van conditie	1	7	1	-	6
Overige	2	-	1	-	5
Totaal	44	66	57	48	64
Long	2009	2010	2011	2012	2013
Getransplanteerd	67	67	68	80	88
Overleden op de wachtlijst	21	18	22	21	15
Verslechtering van conditie	7	3	3	14	4
Verbetering van conditie	-	6	-	3	3
Overige	5	3	6	13	3
Getransplanteerd buiten Eurotransplant	-	-	1	1	-
Totaal	100	97	100	132	113
Lever	2009	2010	2011	2012	2013
Getransplanteerd	132	135	135	146	140
Overleden op de wachtlijst	24	17	29	31	23
Verslechtering van conditie	1	5	8	11	13
Verbetering van conditie	9	12	10	5	11
Overige	7	10	7	3	5
Totaal	173	179	189	196	192
Pancreas	2009	2010	2011	2012	2013
Getransplanteerd	19	24	30	34	29
Overleden op de wachtlijst	3	3	3	2	1
Verslechtering van conditie	2	-	-	2	-
Verbetering van conditie	-	-	1	1	-
Overige	5	3	2	2	10
Totaal	29	30	36	41	40

Tabel 2.6: Kenmerken patiënten op de wachtlijst op 31 december 2013

Leeftijd (jaren)	Alleen nier	Nier met pancreas	Alleen pancreas	Alleen hart	Alleen long	Alleen lever
0 tot 16	5	-	-	-	-	4
16 tot 56	356	22	7	54	104	74
56 tot 65	200	1	2	26	81	40
65 of ouder	149	-	-	4	4	14
Bloedgroep						
A	185	12	3	31	77	47
AB	17	-	-	-	5	3
B	120	1	1	5	8	17
O	388	10	5	48	99	65
% PRA recent						
0 tot 6%	554	22	9	78	167	95
6 tot 85%	136	-	-	4	10	2
85% of hoger	19	1	-	1	1	-
Niet bepaald	1	-	-	1	11	35
Transplantatie						
Eerste	535	22	3	83	189	116
Retransplantatie	175	1	6	1	-	16
Urgentie *						
Transplantabel	555	23	9	81	178	132
Geïmmuniseerd	135	-	-	-	-	-
Hoog Geïmmuniseerd	19	-	-	-	-	-
Hoge Urgentie	1	-	-	3	11	-
Registratieduur						
0 tot 6 maanden	68	7	1	22	39	55
6 tot 12 maanden	97	8	3	20	33	19
12 tot 24 maanden	204	7	1	21	42	24
24 tot 36 maanden	118	-	2	12	34	7
36 tot 48 maanden	89	1	-	6	17	9
48 tot 60 maanden	54	-	2	2	12	5
60 maanden of langer	80	-	-	1	12	13
Dialyseduur						
Preëemptief (geen dialyse)	88	8	-	-	-	-
0 tot 6 maanden	21	-	-	-	-	-
6 tot 12 maanden	56	3	-	-	-	-
12 tot 24 maanden	149	5	-	-	-	-
24 tot 36 maanden	128	3	-	-	-	-
36 tot 48 maanden	105	2	-	-	-	-
48 tot 60 maanden	58	2	-	-	-	-
60 maanden of langer	105	-	-	-	-	-

* Eind 2013 waren er 19 patiënten op de leverwachtlijst met een MELD-score hoger dan 20, waarvan 3 hoger dan MELD-score 25

Tabel 2.7: Kenmerken instromers op de wachtlijst 2013

Leeftijd	Nier	Pancreas	Hart	Long	Lever
0 tot 16	30	-	5	2	19
16 tot 56	581	36	43	65	95
56 tot 65	283	3	23	41	51
65 of ouder	287	1	2	1	20
Totaal	1181	40	73	109	185
Bloedgroep	Nier	Pancreas	Hart	Long	Lever
A	475	24	34	43	68
AB	53	-	-	5	9
B	144	1	7	8	24
O	509	15	32	53	84
Totaal	1181	40	73	109	185

Tabel 2.8: Kenmerken uitstromers van de wachtlijst in 2013 ten gevolge van overlijden

Leeftijd in jaren	Nier	Pancreas	Hart	Long	Lever
0 tot 16	-	-	1	1	3
16 tot 56	30	1	7	8	10
56 tot 65	26	-	7	5	7
65 of ouder	23	-	-	1	3
Bloedgroep	Nier	Pancreas	Hart	Long	Lever
O	44	1	8	10	14
A	19	-	5	4	5
B	14	-	2	1	4
AB	2	-	-	-	-

Tabel 2.9: Weefselwachtlijst op 31 december in het aangegeven jaar

	2009	2010	2011	2012	2013
Cornea	670	744	825	730	629
• HLA-getypeerd	71	68	68	62	60
• Random	231	238	224	221	189
• Lamellair	368	438	533	447	380
Hartklep	4	3	3	3	2
Bot	7	10	25	23	10

3 Raadpleging Donorregister

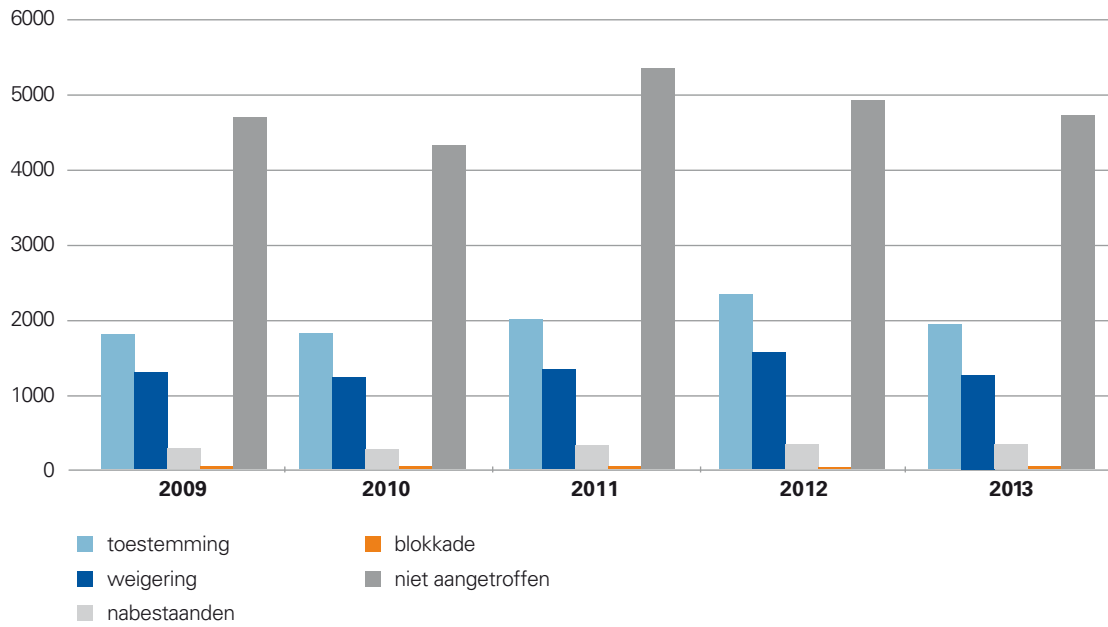
In tabel 3.1 staan de registraties in het Donorregister op 31 december 2013 vermeld. Het aantal registraties is met 1,2% gestegen vergeleken met 31 december 2012. Het aantal toestemmingen - met of zonder uitsluiting - is met 2,3% gestegen. Het aantal registraties in het Donorregister is enerzijds afhankelijk van de instroom van registraties. Deze registraties zijn het gevolg van het jaarlijks aanschrijven van alle 18-jarigen, het aanschrijven van bepaalde doelgroepen en individuele registraties, bijvoorbeeld naar aanleiding van publiekscampagnes zoals de campagne 'Nederland zegt Ja'. Anderzijds is er een uitstroom van registraties, doordat mensen zich uitschrijven of door overlijden.

Het aantal raadplegingen van het Donorregister in 2013 is 10% lager dan in 2012 (fig 3.1). Van de in totaal 8322 raadplegingen in 2013 werden 3560 wilsbeschikkingen (43%) in het Donorregister aangetroffen. Dit percentage is iets lager dan in 2012 (46%). De uitkomsten van de wilsbeschikkingen waren: 1949 keer (55%) toestemming voor donatie, 1258 keer (35%) geen toestemming, 336 keer (9%) werd de beslissing aan de nabestaanden overgelaten en 17 keer (1%) was de aanvraag niet raadpleegbaar vanwege een blokkade door een recente wijziging van de wilsbeschikking in het Donorregister.

Tabel 3.1: Aantal raadpleegbare registraties in het Donorregister op 31 december 2013

Wilsbeschikkingen	Aantal	% geregistreerde personen
Toestemming	2.799.120	49%
Toestemming met donatiebeperkingen	686.794	12%
Subtotaal toestemming	3.485.914	61%
Geen toestemming	1.581.359	27%
Nabestaanden beslissen	600.224	10%
Specifieke persoon beslist	103.885	2%
Subtotaal nabestaanden	704.109	12%
Totaal registraties	5.771.382	100%

Bron: Donorregister

Figuur 3.1: Aantal raadplegingen en uitkomsten Donorregister per jaar

4 Orgaan- en weefseldonatie na overlijden

In tabel 4.1a staat het aantal postmortale orgaandonoren aangemeld bij het Orgaancentrum van de NTS en het aantal dat is geëffectueerd (één of meer organen getransplanteerd). Een multi-orgaandonor (MOD) wordt gedefinieerd als een donor van wie ten minste twee soorten organen zijn getransplanteerd. In tabel 4.1b en c zijn deze cijfers opgesplitst voor heartbeating (HB-) en non-heartbeating (NHB-) donoren. Bij non-heartbeating donatie wordt een indeling in vier categorieën gehanteerd volgens de criteria van Maastricht, op basis van het moment van hartstilstand (tabel 4.1d). In tabel 4.2a en b staat het aantal postmortale heartbeating en non-heartbeating donoren weergegeven per regio. Het aantal getransplanteerde Nederlandse donornieren in binnen- en buitenland staat in tabel 4.3a en b. Tabel 4.4 geeft het aantal geëffectueerde postmortale donoren per orgaantype weer. In tabel 4.5 worden het aantal donormeldingen en het aantal geëffectueerde postmortale donoren per regio per miljoen inwoners weergegeven. Eveneens wordt per regio een overzicht gegeven van het aantal geëffectueerde postmortale orgaandonoren per jaar (tabel 4.6) en per orgaantype in 2013 (tabel 4.8).

In tabel 4.7 staat hoeveel van de gemelde Nederlandse donoren als nier-, pancreas-, hart-, long, respectievelijk leverdonor zijn aangemeld bij het Orgaancentrum, hoeveel niet en de reden waarom niet en bij hoeveel donoren minstens één orgaan is getransplanteerd (geëffectueerde donoren). Van de donoren die zijn aangemeld wordt vervolgens op orgaanniveau per orgaan in dezelfde tabel weergegeven hoeveel organen daarvan zijn afgevallen, omdat ze niet zijn aangemeld (enkele nier of long), niet zijn uitgenomen, of niet zijn getransplanteerd. Onderin deze tabel staat het aantal organen afkomstig van deze donoren dat getransplanteerd is in binnen- of buitenland. Het verschil tussen het totaal aantal aangemelde orgaandonoren, het aantal donormeldingen per orgaan en het aantal getransplanteerde organen heeft met verschillende factoren te maken. Voor pancreas, hart en long is een lagere leeftijdsgrens geïndiceerd voor donatie. Uit de totale pool van heartbeating en non-heartbeating donoren worden met name deze organen in vergelijking met de andere organen vaker om medische redenen (inclusief leeftijd boven de leeftijdsgrens) ongeschikt bevonden voor transplantatie (het pancreas vaak in een later stadium vlak voor of na uitname). Harten kunnen voor transplantatie slechts afkomstig zijn van heartbeating donoren. In tabel 4.9 zijn kenmerken van verschillende type orgaandonoren uitgesplitst.

In Tabel 4.13a staat het aantal uitgenomen organen per Nederlands orgaanuitnameteam in Nederland vermeld, inclusief het aantal hiervan getransplanteerde organen. Daarnaast nemen de Nederlandse uitnameteams longen en harten uit in het buitenland (landen aangesloten bij Eurotransplant) die zijn toegewezen aan Nederlandse patiënten; deze aantallen staan in tabel 4.13b.

In de tabellen 4.10 staan de aantallen weefseldonoren per type weefsel. In de tabellen 4.11 en 4.12 staan de aantallen weefseldonoren per donorregio.

Tabel 4.1a: Geëffectueerde postmortale orgaandonoren in het aangegeven jaar

	2009	2010	2011	2012	2013
Totaal aantal gemelde orgaandonoren	255	259	275	312	336
Geëffectueerde orgaandonoren	215	216	221	252	255
• Alleen nierdonor	59	61	58	68	83
• Geen nierdonor (enkel orgaan)	8	7	7	7	19
• Multi-orgaandonor	148	148	156	177	153
Percentage multi-orgaandonoren	69%	69%	71%	70%	60%

Tabel 4.1b: Geëffectueerde postmortale heartbeating orgaandonoren in het aangegeven jaar

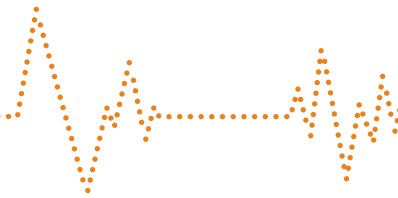
	2009	2010	2011	2012	2013
Totaal aantal gemelde orgaandonoren	136	148	116	132	112
Geëffectueerde orgaandonoren	130	143	110	128	105
• Alleen nierdonor	11	11	3	3	7
• Geen nierdonor (enkel orgaan)	6	5	5	4	9
• Multi-orgaandonor	113	127	102	121	89
Percentage multi-orgaandonoren	87%	89%	93%	95%	85%

Tabel 4.1c: Geëffectueerde postmortale non-heartbeating orgaandonoren in het aangegeven jaar

	2009	2010	2011	2012	2013
Totaal aantal gemelde orgaandonoren	119	111	159	180	224
Geëffectueerde orgaandonoren	85	73	111	124	150
• Alleen nierdonor	48	50	55	65	76
• Geen nierdonor (enkel orgaan)	2	2	2	3	10
• Multi-orgaandonor	35	21	54	56	64
Percentage multi-orgaandonoren	41%	29%	49%	45%	43%

Tabel 4.1d: Postmortale non-heartbeating orgaandonoren naar categorie in 2013

Categorie	Definitie categorie	Gemelde NHB donoren	Geëffectueerde NHB donoren	% van gemeld
Cat. I	overleden bij aankomst in ziekenhuis	2	1	50.0 %
Cat. II	overleden, al dan niet na poging tot reanimatie	2	-	0 %
Cat. III	spoedig verwacht overlijden	220	149	67.7 %
Cat. IV	hartstilstand bij een heartbeating donor	-	-	0 %
Totaal		224	150	67.0 %

Tabel 4.2: Geëffectueerde postmortale heartbeating en non-heartbeating orgaandonoren per regio in 2013

A. Heartbeating orgaandonoren

Regio	Aan Orgaan-centrum gemelde orgaandonoren	Geëffectueerde orgaandonoren	Percentage geëffectueerd van gemeld	Alleen nierdonor	Geen nierdonor*	Multi-orgaan-donor	% Multi-orgaan-donor
Amsterdam	16	16	100%	1	2	13	81%
Groningen	29	28	97%	2	3	23	82%
Leiden	11	10	91%	-	1	9	90%
Maastricht	4	4	100%	-	-	4	100%
Nijmegen	22	20	91%	3	4	14	70%
Rotterdam	14	13	93%	1	-	12	92%
Utrecht	16	14	88%	-	1	14	100%
Totaal	112	105	94%	7	11	89	85%

B. Non-heartbeating orgaandonoren

Regio	Aan Orgaan-centrum gemelde orgaandonoren	Geëffectueerde orgaandonoren	Percentage geëffectueerd van gemeld	Alleen nierdonor	Geen nierdonor*	Multi-orgaan-donor	% Multi-orgaan-donor
Amsterdam	29	19	66%	12	-	7	37%
Groningen	39	32	82%	17	3	12	38%
Leiden	24	18	75%	9	3	6	33%
Maastricht	33	22	67%	8	-	14	64%
Nijmegen	55	35	64%	17	2	17	49%
Rotterdam	15	10	67%	6	1	3	30%
Utrecht	29	14	48%	7	2	5	36%
Totaal	224	150	67%	76	11	64	43%

* enkel of multi-orgaandonor

Tabel 4.3a: Aantal getransplanteerde nieren afkomstig van Nederlandse heartbeating en non-heartbeating donoren in het aangegeven jaar

Type donor	2009	2010	2011	2012	2013
HB	230	258	198	240	182
NHB	154	128	208	226	253
Totaal	384	386	406	466	435
Percentage NHB	40 %	33 %	51 %	48 %	58 %

Opm. nier-en-bloc wordt geteld als 1 orgaan

Tabel 4.3b: Aantal getransplanteerde nieren afkomstig van Nederlandse heartbeating en non-heartbeating donoren per regio in 2013

Regio	HB		NHB	
Amsterdam	27	44 %	34	56 %
Groningen	50	49 %	53	51 %
Leiden	18	38 %	29	62 %
Maastricht	8	16 %	41	84 %
Nijmegen	27	31 %	60	69 %
Rotterdam	26	62 %	16	38 %
Utrecht	26	57 %	20	43 %
Totaal	182		253	

Opm. nier-en-bloc wordt geteld als 1 orgaan

Tabel 4.4: Geëffectueerde postmortale donoren per orgaan in het aangegeven jaar

	2009	2010	2011	2012	2013
Orgaandonoren	215	216	221	252	255
Nier	202	205	211	245	233
Pancreas	21	24	42	45	34
Hart	39	48	38	38	37
Long	60	60	68	79	84
Lever	143	138	143	152	137
Dunne darm	-	1	1	1	-

Tabel 4.5: Aantal orgaandonormeldingen en geëffectueerde postmortale orgaandonoren in 2013 per miljoen inwoners per postcodegebied

Regio	Aantal 10 ⁶ inwoners*	Aantal orgaandonormeldingen	Per 10 ⁶ inwoners	Geëffectueerde orgaandonoren	Per 10 ⁶ inwoners
Amsterdam	2,70	45	16,7	35	13,0
Groningen	3,10	68	21,9	60	19,4
Leiden	2,16	35	16,2	28	13,0
Maastricht	0,86	37	43,0	26	30,2
Nijmegen	3,66	77	21,0	55	15,0
Rotterdam	2,73	29	10,6	23	8,4
Utrecht	1,56	45	28,8	28	17,9
Totaal	16,78	336	20,0	255	15,2

* gebaseerd op CBS-gegevens 'kerncijfers viercijferige postcodegebieden januari 2013'

Tabel 4.6: Aantal geëffectueerde postmortale orgaandonoren per regio in het aangegeven jaar

Regio	2009	2010	2011	2012	2013
Amsterdam	29	30	24	39	35
Groningen	42	29	48	52	60
Leiden	13	28	24	21	28
Maastricht	22	27	27	30	26
Nijmegen	57	51	48	58	55
Rotterdam	25	25	27	30	23
Utrecht	27	26	23	22	28
Totaal	215	216	221	252	255

Tabel 4.7: Overzicht donormeldingen en geëffectueerde organen* afkomstig van Nederlandse postmortale donoren in 2013

	Nieren	Pancreas	Hart **	Long ***	Lever
Totaal aantal gemelde donoren	336	336	336	336	336
Gemelde donoren orgaanspecifiek	318	270	55	189	227
Donoren niet gemeld; reden:	18	66	281	147	109
• Medische reden	17	53	51	133	104
• Geen toestemming voor dit orgaan	-	12	6	13	5
• Non-heartbeating donor	-	-	224	-	-
• Orgaan niet aanwezig	1	-	-	-	-
• Overige	-	1	-	1	-
Geëffectueerde donoren orgaanspecifiek	233	34	37	84	137
Aantal gemelde organen	632	270	55	376	227
Organen niet gemeld; reden:	4	-	-	2	-
• Medisch	4	-	-	2	-
Organen niet uitgenomen; reden:	141	144	17	210	66
• Medische reden	105	90	10	115	31
• Medische reden - naar onderzoek	-	4	-	-	3
• Pathologische anatomie donororgaan	-	1	1	3	2
• Organisatorische reden	-	16	-	2	-
• Aanbod ingetrokken	4	1	1	2	1
• Toestemming ingetrokken	18	1	-	-	1
• Geen passende ontvanger	-	7	-	3	-
• Overig	14	24	5	85	28
Uitname, geen transplantatie; reden:	53	92	1	6	24
• Medische reden donor	10	5	1	-	1
• Medische reden donor – naar onderzoek	5	31	-	-	11
• Pathologische anatomie donororgaan	37	41	-	3	10
• Geen passende ontvanger	-	1	-	-	1
• Geen passende ontvanger – naar onderzoek	-	2	-	-	-
• Organisatorische reden	-	1	-	-	-
• Overig	1	11	-	3	1
Getransplanteerde organen	438 ¹	34 ²	37	160	142 ³

* inclusief combinaties met andere orgaantypen

** hartkleppen worden in deze tabel buiten beschouwing gelaten

*** dubbele long geteld als 2 organen

1) 3 heartbeating nier-en-bloc transplantaties geteld als 2

2) 18 pancreata zijn getransplanteerd met een nier, 11 pancreata zijn gebruikt voor eilandjestransplantatie

3) 5 donorlevers leverden 10 getransplanteerde split-levers

Tabel 4.8: Aantal geëffectueerde postmortale donoren per orgaan per regio in 2013

Regio	Nierdonor	Pancreasdonor	Hartdonor	Longdonor	Leverdonor
Amsterdam	33	8	6	11	20
Groningen	54	7	13	22	34
Leiden	24	4	4	12	14
Maastricht	26	-	-	10	14
Nijmegen	49	8	6	12	26
Rotterdam	22	2	4	7	14
Utrecht	25	5	4	10	15
Totaal	233	34	37	84	137

Tabel 4.9: Kenmerken per geëffectueerde postmortale orgaandonor in 2013

Leeftijd (jaren)	Nierdonor		Pancreasdonor		Hartdonor		Longdonor		Leverdonor		Totaal aantal donoren	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
0 tot 16	4	2 %	1	3 %	2	5 %	3	4 %	4	3 %	4	2 %
16 tot 56	119	51 %	24	71 %	26	70 %	56	67 %	85	62 %	128	50 %
56 tot 65	65	28 %	5	15 %	9	24 %	14	17 %	32	23 %	71	28 %
65 en ouder	45	19 %	4	12 %	-	0 %	11	13 %	16	12 %	52	20 %
Geslacht												
Man	131	56 %	14	41 %	16	43 %	40	48 %	69	50 %	145	57 %
Vrouw	102	44 %	20	59 %	21	57 %	44	52 %	68	50 %	110	43 %
Bloedgroep												
A	90	39 %	15	44 %	16	43 %	31	37 %	54	39 %	99	39 %
AB	8	3 %	-	0 %	-	0 %	3	4 %	2	1 %	9	4 %
B	29	12 %	4	12 %	8	22 %	14	17 %	15	11 %	32	13 %
O	106	45 %	15	44 %	13	35 %	36	43 %	66	48 %	115	45 %
Doodsoorzaak												
Ongeval	51	22 %	3	9 %	10	27 %	17	20 %	28	20 %	53	21 %
Natuurlijk	173	74 %	27	79 %	23	62 %	63	75 %	101	74 %	191	75 %
(Zelf)moord	9	4 %	4	12 %	4	11 %	4	5 %	8	6 %	11	4 %

Tabel 4.10: Postmortale weefseldonoren per weefsel per aangegeven jaar

Donoren	2009	2010	2011	2012	2013	2013 / 2012	2013 per 10 ⁶ inwoners*
Cornea **	1276	1358	1683	1635	1513	-7%	90,2
Huid	456	396	340	495	389	-21%	23,2
Hartklep	276	238	219	220	237	8%	14,1
Bot	125	161	137	128	116	-9%	6,9
Totaal	1497	1552	1837	1789	1677	-6%	99,9

* inwoneraantallen gebaseerd op CBS-cijfers uit 2013 staan vermeld in tabel 4.5

** vanwege toenemende behoefte aan corneadonoren is in het najaar van 2010 de leeftijdsgrens voor corneadonatie verhoogd van 75 naar 85 jaar

Tabel 4.11: Postmortale weefseldonoren per regio per aangegeven jaar

Regio	2009	2010	2011	2012	2013	2013 / 2012	2013 per 10 ⁶ inwoners*
Amsterdam	199	219	253	268	236	-12%	87
Groningen	278	266	337	305	323	6%	104
Leiden	217	264	259	257	223	-13%	103
Maastricht	85	92	124	139	113	-19%	131
Nijmegen	359	366	447	451	426	-6%	116
Rotterdam	229	220	280	253	219	-13%	80
Utrecht	130	125	137	116	137	18%	88
Totaal	1497	1552	1837	1789	1677	-6%	100

* inwoneraantallen gebaseerd op CBS-cijfers uit 2013 staan vermeld in tabel 4.5

Tabel 4.12: Postmortale weefseldonoren per regio per weefsel in 2013

Regio	Corneadonoren	Huiddonoren	Hartklepdonoren	Botdonoren
Amsterdam	215	64	34	17
Groningen	284	76	55	36
Leiden	205	50	27	13
Maastricht	99	23	27	8
Nijmegen	385	91	45	24
Rotterdam	202	52	24	12
Utrecht	123	33	25	6

Tabel 4.13a: Organen uitgenomen door Nederlandse uitnameteams bij postmortale donoren in Nederland in 2013

Uitname-teams		Nieren	Pancreas	Lever	Hart	Long*
AMC Amsterdam**	Uitgenomen	6	-	-	-	-
	Getransplanteerd	4	-	-	-	-
UMCG Groningen	Uitgenomen	101	31	39	4	53
	Getransplanteerd	91	7	37	4	50
LUMC Leiden	Uitgenomen	120	34	46	-	-
	Getransplanteerd	111	13	39	-	-
MUMC Maastricht	Uitgenomen	81	21	22	-	-
	Getransplanteerd	70	4	17	-	-
UMC St. Radboud	Uitgenomen	94	14	26	-	-
	Getransplanteerd	80	4	20	-	-
Erasmus MC Rotterdam	Uitgenomen	89	26	29	12	32
	Getransplanteerd	82	6	24	12	31
UMCU Utrecht***	Uitgenomen	-	-	-	14	51
	Getransplanteerd	-	-	-	13	50

* dubbele long geteld als twee longen

** alleen NHB2 en NHB3 donoren

*** alleen thorax-team

Tabel 4.13b: Organen uitgenomen door Nederlandse uitnameteams bij postmortale donoren buiten Nederland in 2013

Uitname-teams uit		Hart	Long *
UMCG Groningen	Uitgenomen	-	16
	Getransplanteerd	-	14
Erasmus MC Rotterdam	Uitgenomen	7	6
	Getransplanteerd	7	6
UMCU Utrecht	Uitgenomen	1	6
	Getransplanteerd	1	6

* dubbele long geteld als twee longen

5 Transplantatie van organen en weefsels van postmortale donoren

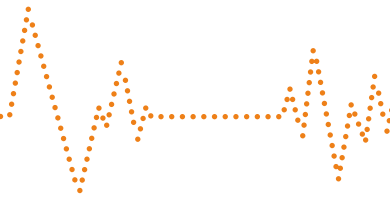
Het totaal aantal transplantaties met organen van postmortale donoren staat in tabel 5.1.

Het aantal transplantaties per transplantatiecentrum staat in tabel 5.2. De Wet op de orgaandonatie beoogt een eerlijke verdeling van donororganen onder alle transplantatiekandidaten. Nederland wordt beschouwd als één regio, met één wachtlijst, waarbij in meerdere transplantatiecentra wordt getransplanteerd. Het toewijzen van een orgaan is dan ook niet afhankelijk van het transplantatiecentrum waar de potentiële ontvanger staat geregistreerd, maar van de nationale toewijzingscriteria die de NTS hanteert. Het verschil in aantallen transplantaties per centrum hangt samen met de lengte van de wachtlijst van het centrum, maar ook met het acceptatiebeleid van de behandelend arts. De NTS wijst een orgaan toe aan een patiënt; de behandelend arts beslist vervolgens of het aangeboden orgaan op dat moment geschikt is voor de door de NTS geselecteerde patiënt.

Tabel 5.3 en tabel 5.4 geven enkele kenmerken weer van de getransplanteerde patiënten met een transplantaat van een overleden donor. De gegevens van de pancreastransplantaties, split-levertransplantaties en dunnedarmtransplantatie evenals enkele transplantaties met meerdere orgaantypen gecombineerd (zie tabel 5.2), zijn niet in deze tabellen opgenomen wegens lage aantallen.

Tabel 5.5 toont het aantal verkregen organen en het aantal orgaantransplantaties in Nederland in relatie tot de overige Eurotransplant-landen.

Het totaal aantal transplantaties met weefsels van postmortale donoren staat in tabel 5.6.

Tabel 5.1: Aantal orgaantransplantaties in Nederland met postmortale organen in het aangegeven jaar

	2009	2010	2011	2012	2013
Nier - HB	223	244	196	229	165
Nier - NHB	160	129	202	220	247
Nier met pancreas - HB	11	14	16	24	16
Nier met pancreas - NHB	-	-	4	1	2
Pancreas - HB	9	11	13	10	11
Pancreas - NHB	-	-	3	2	2
Hart	34	45	44	37	37
Hart met long	2	1	-	-	-
Long - HB	47	53	41	51	50
Long - NHB	18	13	27	29	38
Lever - HB	89	100	86	99	80
Lever - split - HB	9	8	1	5	5
Lever - NHB	28	16	36	36	48
Nier met lever - HB	3	5	1	1	4
Nier met lever - NHB	-	-	1	-	-
Lever met pancreas* - HB	-	1	-	-	1
Dunne darm - HB	1	1	1	1	-
Dunne darm met nier - HB	-	2	-	1	-
Totaal	634	643	672	746	706

Nier-en-bloc wordt geteld als 1 transplantatie

* Lever met pancreas en dunne darm in 2010

Tabel 5.2: Aantal orgaantransplantaties met postmortale organen in 2013 per centrum

	Amsterdam AMC	Amsterdam VUmc	Groningen	Leiden	Maastricht	Nijmegen	Rotterdam	Utrecht	Totaal
Nier - HB	35	8	26	25	16	21	26	8	165
Nier - NHB	39	13	34	36	22	30	44	29	247
Nier met pancreas - HB	-	-	3	13	-	-	-	-	16
Nier met pancreas - NHB	-	-	-	2	-	-	-	-	2
Pancreas - HB	-	-	-	11	-	-	-	-	11
Pancreas - NHB	-	-	-	2	-	-	-	-	2
Hart	-	-	4	-	-	-	19	14	37
Long - HB	-	-	24	-	-	-	10	16	50
Long - NHB	-	-	13	-	-	-	9	16	38
Lever - HB	-	-	34	12	-	-	34	-	80
Lever - split - HB	-	-	5	-	-	-	-	-	5
Lever - NHB	-	-	11	20	-	-	17	-	48
Nier met lever - HB	-	-	-	2	-	-	2	-	4
Lever met pancreas - HB	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Dunne darm - HB	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	74	21	155	123	38	51	161	83	706

Nier-en-bloc wordt geteld als 1 transplantatie

Tabel 5.3: Kenmerken van met postmortale organen getransplanteerde patiënten in 2013

Leeftijd (jaren)	Alleen nier	Nier met pancreas	Alleen hart	Alleen long	Alleen lever
0 tot 16	4	-	6	3	11
16 tot 56	177	16	15	51	69
56 tot 65	100	2	10	32	37
65 en ouder	131	-	6	2	11
Bloedgroep					
A	142	10	16	38	44
AB	17	-	-	3	9
B	52	4	7	10	19
O	201	4	14	37	56
Transplantatie					
Eerste	350	18	37	87	109
Retransplantatie	62	-	-	1	19
Urgentiecode					
Transplantabel	407	18	21	46	111
Hoge urgentie (HU)*	5	1	16	42	17
HLA-A,-B,-DR mismatch					
0	25	-	-	1	-
1	36	-	1	1	-
2	93	1	3	3	4
3	146	5	3	7	22
4	72	5	14	32	29
5	33	5	7	22	39
6	7	2	5	11	13
Niet berekend	-	-	4	11	21
% PRA voor transplantatie					
0 tot 6%	370	18	33	69	83
6 tot 85%	39	-	1	2	3
85 tot en met 100%	3	-	-	-	-
Onbekend	-	-	3	17	42

* Hoge urgentie bij combinatie nier met pancreas geldt alleen voor pancreas

Tabel 5.4: Wachtduur van met postmortale organen getransplanteerde patiënten in 2013

Wachtduur*	Nier met				
	Alleen nier	pancreas	Alleen hart	Alleen long	Alleen lever
Preëemptief	18	-	-	-	-
0 tot 6 maanden	5	-	10	31	62
6 tot 12 maanden	15	3	7	10	41
12 tot 24 maanden	69	10	9	12	20
24 tot 60 maanden	216	5	11	33	5
60 maanden of langer	89	-	-	2	-
Wachtduur in dagen					
Gemiddelde dialyseduur	1381	-			
Mediane dialyseduur	1272	-			
Gemiddelde registratieduur	960	581	527	628	232
Mediane registratieduur	796	481	389	493	187

* Wachtduur: dialyseduur tot transplantatie bij alleen nier; registratietijd op de wachtlijst bij overige organen; bij nier met pancreas alleen pancreasregistratietijd

Tabel 5.5: Orgaandonaties en -transplantaties in Nederland in relatie tot het buitenland in 2013

	Donatieland	Transplantatieland			Totaal beschikbaar	Balans tussen transplantatie en donatie
		Nederland	Overige ET-landen	Landen buiten ET		
Nier*	Nederland	343	76	1	420	-1
	Overige ET-landen	72	2358	35	2465	3
	Landen buiten ET	4	34	108	146	-2
	Totaal transplantaties	419	2468	144	3031	
Hart	Nederland	29	8	-	37	-
	Overige ET-landen	8	458	20	486	15
	Landen buiten ET	-	35	17	52	-15
	Totaal transplantaties	37	501	37	575	
Hart met long	Overige ET-landen	-	12	-	12	2
	Landen buiten ET	-	2	-	2	-2
	Totaal transplantaties	-	14	-	14	
Long (dubbelzijdig)	Nederland	58	13	-	71	-
	Overige ET-landen	12	459	-	471	72
	Landen buiten ET	1	71	-	72	-72
	Totaal transplantaties	71	543	-	614	
Long (enkelzijdig)	Nederland	14	4	-	18	-1
	Overige ET-landen	2	35	-	37	6
	Landen buiten ET	1	4	-	5	-5
	Totaal transplantaties	17	43	-	60	
Lever	Nederland	101	30	1	132	1
	Overige ET-landen	32	1235	4	1271	38
	Landen buiten ET	-	44	18	62	-39
	Totaal transplantaties	133	1309	23	1465	
Split-lever	Nederland	3	6	1	10	-5
	Overige ET-landen	2	76	-	78	8
	Landen buiten ET	-	4	1	5	-3
	Totaal transplantaties	5	86	2	93	
Pancreas met nier	Nederland	18	-	-	18	-
	Overige ET-landen	-	136	-	136	1
	Landen buiten ET	-	1	9	10	-1
	Totaal transplantaties	18	137	9	164	
Pancreas of eilandjes	Nederland	11	5	-	16	-2
	Overige ET-landen	3	45	-	48	2
	Totaal transplantaties	14	50	-	64	

inclusief donaties uit 2012 die zijn getransplanteerd in 2013, exclusief donaties uit 2013 die zijn getransplanteerd in 2014

* Nierbalans: inclusief nier-en-bloc geteld als 2 donaties/transplantaties

Tabel 5.6: Weefseltransplantaties in Nederland (weefsel afkomstig van Nederlandse en buitenlandse donoren)

	2009	2010	2011	2012	2013
Cornea's totaal	995	1165	1290	1385	1286
• HLA-getypeerd	73	57	63	52	46
• Ongetypeerd	474	474	468	453	376
• Lamellair	448	634	759	880	864
Hartkleppen *	120	113	122	109	116
• Aortakleppen	21	22	25	23	27
• Pulmonaalkleppen	71	55	62	62	63
Bot **	1200	1325	1377	1653	1554
Huid (cm²)	159.585	45.650	99.947	113.718	90.250

* Aortakleppen, pulmonaalkleppen, patches, vaten

** Diepgevroren botweefsels, gevriesdroogde botweefsels, zachte botweefsels, gedemineraliseerde botweefsels, Graftonweefsels

6 Transplantatie van organen van levende donoren

In tabel 6.1 is de verwantschap onder levende nierdonoren met ontvanger uitgesplitst en in tabel 6.2 staan de aantallen niertransplantaties van levend verwante (LR) en levend niet-verwante (LUR) donoren per centrum weergegeven.

Wegens incomplete registratie van de specifieke reden van de donor voor indirecte levende nierdonatie (o.a. Cross-over, altruïsme), is op peildatum 20 maart 2014 nog niet met zekerheid vast te stellen hoeveel altruïstische nierdonoren er in 2013 waren. Hierdoor is in tabel 6.1 de huidige term voor deze indirecte donoren in de database, namelijk 'anonieme donor', gebruikt. Als de database is aangepast en de juiste registratie is ingevoerd, plaatst de NTS een update van deze cijfers op transplantatiestichting.nl.

Tabel 6.1: Verwantschap levende nierdonoren en ontvangers

Levend verwant	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%	2013	%
Broer / zus	80	41 %	88	39 %	76	36 %	107	44 %	104	43 %
Vader	31	16 %	43	19 %	38	18 %	36	15 %	34	14 %
Moeder	44	22 %	49	22 %	55	26 %	40	17 %	52	21 %
Zoon / dochter	22	11 %	28	12 %	30	14 %	41	17 %	31	13 %
Opa / oma	3	2 %	2	1 %	1	0 %	1	0 %	2	1 %
Oom / tante	7	4 %	7	3 %	3	1 %	6	2 %	9	4 %
Neef / nicht	9	5 %	9	4 %	9	4 %	8	3 %	10	4 %
Niet nader gespecificeerd	-	-	-	-	-	-	2	1 %	-	-
Totaal	196	100 %	226	100 %	212	100 %	241	100 %	242	100 %
Levend niet-verwant										
Vriend	21	10 %	28	11 %	22	10 %	26	11 %	35	13 %
Partner	126	57 %	132	53 %	111	49 %	127	52 %	135	49 %
Niet-verwante familie	16	7 %	15	6 %	22	10 %	29	12 %	28	10 %
Niet nader gespecificeerd	31	14 %	37	15 %	33	14 %	33	14 %	38	14 %
Domino-donor	-	-	1	0 %	-	-	-	-	-	-
Anonieme donor	27	12 %	34	14 %	40	18 %	29	12 %	42	15 %
Totaal	221	100 %	247	100 %	228	100 %	244	100 %	278	100 %

Tabel 6.2: Aantal transplantaties met nieren afkomstig van levende donoren per centrum in het aangegeven jaar

Centrum	2009		2010		2011		2012		2013	
	LR	LUR	LR	LUR	LR	LUR	LR	LUR	LR	LUR
Amsterdam AMC	18	23	21	29	23	15	26	15	36	33
Amsterdam VUmc	10	13	10	16	11	12	10	12	11	10
Groningen	32	32	27	34	36	22	34	29	30	46
Leiden	27	33	32	43	34	30	33	35	34	47
Maastricht	7	17	13	17	17	16	13	16	19	12
Nijmegen	27	24	34	37	29	37	37	40	31	43
Rotterdam	57	67	74	61	50	80	73	79	71	70
Utrecht	18	12	15	10	12	16	15	18	10	17
Totaal	196	221	226	247	212	228	241	244	242	278

LR (living related) levend verwante en LUR (living unrelated) levend niet-verwante transplantaties

Het Cross-overprogramma (uitwisselingsprogramma voor nierdonatie per leven) is een gezamenlijk programma van alle niertransplantatiecentra in Nederland, dat op 1 januari 2004 onder auspiciën van de NTS van start is gegaan. Hierbij worden tussen paren van levende donoren en hun ontvangers de nieren uitgewisseld en getransplanteerd, indien directe levende donatie vanwege bloedgroep-incompatibiliteit of immunologische redenen niet mogelijk is (tabel 6.3). In 2004 vonden er alleen uitwisselingen plaats tussen twee donor-ontvangerparen. Sinds januari 2005 is dit uitgebreid tot combinatiemogelijkheden met drie donor-ontvangerparen, ook wel genaamd 'tripletten'. Vanaf oktober 2007 is de computer verder aangepast en kunnen er ook matchmogelijkheden worden gemaakt met vier donor-ontvangerparen. In 2013 werden wederom vier allocatieprocedures uitgevoerd door de NTS. Dit heeft samen met allocatieprocedures uit voorgaande jaren geleid tot 18 niertransplantaties uitgevoerd in 2013. Naast transplantatie zijn er ook andere redenen waarom koppels niet meer in het Cross-overprogramma zitten, zoals staat weergegeven in tabel 6.4.

Tabel 6.3: Aantal koppels ingestroomd in het Cross-overprogramma en reden waarom geen directe levende donatie kon plaatsvinden, naar jaar

Reden geen directe donatie	2009	2010	2011	2012	2013
Bloedgroep incompatibel	39	30	32	41	38
Kruisproef positief	21	20	17	31	26
Totaal	60	50	49	72	64

Tabel 6.4: Aantal koppels uitgestroomd uit het Cross-overprogramma en reden van uitstroom naar matchjaar

Reden uitstroom	2009	2010	2011	2012	2013
Getransplanteerd in programma	16	24	16	24	18
Postmortale nier ontvangen	8	9	3	4	2
Andere levende donor buiten programma	2	3	3	4	3
Transplantatie door de bloedgroep heen	13	5	5	5	2
Ruiltransplantatie met altruïstische donor *	14	11	9	11	7
Ruiltransplantatie met compatibel paar **	-	-	2	1	-
Totaal getransplanteerd	53	52	38	49	32
Verslechtering conditie ontvanger	1	4	3	3	-
Overlijden ontvanger	1	1	1	-	1
Verslechtering conditie/ongeschiktheid donor	2	5	3	4	-
Psychologische reden/terugtrekken donor	1	1	-	-	-
Overig	1	1	-	-	1
Totaal	59	64	45	56	34

* De altruïstische donor levert een nier aan een ontvanger in het cross-overprogramma en de oorspronkelijke donor van dit koppel doneert zijn nier aan een ontvanger die bovenaan de nierwachlijst voor postmortale donatie staat (domino-paired kidney exchange).

** Het vrijwillige Cross-overprogramma voor nierdonatie bij leven; een nieuwe vorm van altruïsme waarbij een donor die rechtstreeks kan doneren aan zijn ontvanger, zijn nier aan een ander geeft. Op datzelfde moment krijgt de ontvanger een nier van een onbekende. Het koppel dat dus meerdere levens wil redden, wordt dan gematcht met een tot nu toe niet-gematcht cross-overkoppel.

In tabel 6.5 staat het aantal levende leverdonoren.

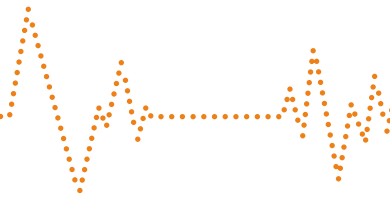
Tabel 6.5: Verwantschap levende leverdonoren en ontvangers

Type donor	2009	2010	2011	2012	2013
Verwant	1	3	8	4	2
Onverwant	2	1	-	-	-
Domino	-	1	2	1	-
Totaal	3	5	10	5	2

7 Raadplegingen, gemelde en geëffectueerde orgaan- en weefseldonoren per ziekenhuis

In tabel 7.1 staan per ziekenhuis per regio het aantal overledenen waarvoor het Donorregister is geraadpleegd, met aangetroffenen, het aantal gemelde en geëffectueerde orgaandonoren (uitgesplitst in heartbeating en non-heartbeating orgaandonoren, gestarte orgaandonatieprocedures en het aantal weefseldonoren (gemeld en geëffectueerd). Gestarte orgaandonatieprocedures betreft procedures waarbij de transplantatiecoördinator is benaderd. Gemelde donoren zijn overledenen die zijn aangemeld bij het Orgaancentrum en Eurotransplant. Geëffectueerde aangetroffenen betreft donoren van wie minimaal één orgaan is getransplanteerd. Bij geëffectueerde weefseldonoren gaat het om donoren van wie minimaal één weefseltipe is uitgenomen met als doel transplantatie.

Tabel 7.1: Donatiecijfers per ziekenhuis (voorheen bijlage 4)

	Raadplegingen van het Donorregister	Hits (aantal geregistreerden in het Donorregister)	Gestarte orgaandonatie-procedures	Orgaandonormelding	Geëffectueerde orgaandonor	Weefselnormmelding	Geëffectueerde weefselonor	Gemelde heartbeating donoren	Geëffectueerde heartbeating donoren	Gemelde non-heartbeating donoren	Geëffectueerde non-heartbeating donoren	
Regio Groningen 2013												
Almelo Ziekenhuisgroep Twente, locatie Twenteborg Ziekenhuis	87	36	-	-	-	24	21	-	-	-	-	
Assen Wilhelmina Ziekenhuis	19	9	1	1	1	7	4	1	1	-	-	
Delfzijl Delfzicht Ziekenhuis	9	7	-	-	-	2	1	-	-	-	-	
Deventer Deventer Ziekenhuis	80	22	3	3	3	20	19	2	2	1	1	
Dokkum Zorggroep Pasana, locatie Talma Sionsberg	3	1	-	-	-	2	2	-	-	-	-	
Drachten Ziekenhuis Nij Smellinghe	26	12	-	-	-	6	5	-	-	-	-	
Emmen Leveste, locatie Scheper Ziekenhuis	83	32	4	4	2	21	19	1	1	3	1	
Enschede Medisch Spectrum Twente	202	75	14	14	11	64	49	4	4	10	7	
Groningen Martini Ziekenhuis	40	12	1	1	1	12	10	1	1	-	-	
Groningen Universitair Medisch Centrum Groningen	180	73	29	29	27	55	43	12	12	17	15	
Hardenberg en Coevorden Saxenburgh Groep	31	11	1	1	1	8	7	-	-	1	1	
Harderwijk Ziekenhuis Sint Jansdal	32	10	1	1	1	7	7	1	1	-	-	
Heerenveen Ziekenhuis De Tjongerschans	43	17	1	1	-	14	11	1	-	-	-	
Hengelo Ziekenhuisgroep Twente, locatie Streekziekenhuis Midden-Twente	31	17	-	-	-	9	8	-	-	-	-	
Hoogeveen Ziekenhuis Bethesda	14	7	-	-	-	2	1	-	-	-	-	
Leeuwarden Medisch Centrum Leeuwarden	135	49	2	2	2	34	25	-	-	2	2	
Meppel Zorgcombinatie Noorderboog, locatie Diaconessenhuis Meppel	57	20	-	-	-	11	9	-	-	-	-	
Sneek Antonius ziekenhuis	46	16	-	-	-	14	7	-	-	-	-	
Stadskanaal Refaja Ziekenhuis	29	8	-	-	-	6	6	-	-	-	-	
Winschoten Ommelander Ziekenhuis Groep	14	7	-	-	-	6	5	-	-	-	-	
Zwolle Isala Klinieken	151	65	11	11	11	46	39	6	6	5	5	
Subtotaal regio Groningen	1312	506	68	68	60	370	298	29	28	39	32	

Exclusief 21 gemelde en 16 geëffectueerde weefsel-donoren gemeld door (verpleeg)huisartsen

Raadplegingen van het Donorregister
 Hits (aantal geregistreerden in het Donorregister)
 Gestarte orgaandonatie-procedures
 Orgaandonormelding
 Geëffectueerde orgaandonor
 Weefseldonormelding
 Geëffectueerde weefseldonor
 Gemelde heartbeating donoren
 Geëffectueerde heartbeating donoren
 Gemelde non-heartbeating donoren
 Geëffectueerde non-heartbeating donoren

Regio Amsterdam 2013

Alkmaar Medisch Centrum Alkmaar	155	68	9	6	6	40	31	3	3	3	3
Almere Flevoziekenhuis	34	19	5	3	1	12	10	-	-	3	1
Amstelveen Ziekenhuis Amstelland	15	8	-	-	-	3	3	-	-	-	-
Amsterdam Academisch Medisch Centrum, locatie AMC	190	76	18	15	11	38	27	7	7	8	4
Amsterdam Onze Lieve Vrouwe Gasthuis	114	50	1	1	1	31	23	1	1	-	-
Amsterdam Sint Lucas Andreas Ziekenhuis	16	9	-	-	-	4	2	-	-	-	-
Amsterdam VU medisch centrum	148	60	13	10	6	51	39	1	1	9	5
Amsterdam NKI - Antonie van Leeuwenhoek Ziekenhuis	2	2	-	-	-	2	2	-	-	-	-
Amsterdam BovenIJ Ziekenhuis	28	13	-	-	-	7	5	-	-	-	-
Amsterdam Slotervaartziekenhuis	27	10	1	1	1	4	4	-	-	1	1
Beverwijk Rode Kruis Ziekenhuis	93	41	3	2	2	25	19	1	1	1	1
Blaricum Tergooiziekenhuizen, locatie Blaricum	19	10	-	-	-	7	6	-	-	-	-
Den Helder Gemini Ziekenhuis	44	25	-	-	-	13	7	-	-	-	-
Hilversum Tergooiziekenhuizen, locatie Hilversum	47	20	3	3	3	12	8	-	-	3	3
Hoorn Westfriesgasthuis	60	26	1	1	1	31	26	1	1	-	-
Lelystad en Emmeloord IJsselmeerziekenhuizen	18	6	-	-	-	3	3	-	-	-	-
Purmerend Waterlandziekenhuis	19	8	3	2	2	6	6	2	2	-	-
Zaandam Zaans Medisch Centrum	19	8	1	1	1	8	8	-	-	1	1
Subtotaal regio Amsterdam	1048	459	58	45	35	297	229	16	16	29	19

Exclusief 11 gemelde en 7 geëffectueerde weefseldonoren gemeld door (verpleeg)huisartsen

Raadplegingen van het Donorregister
 Hits (aantal geregistreerden in het Donorregister)
 Gestarte orgaandonatie-procedures
 Orgaandonormelding
 Geëffectueerde orgaandonor
 Weefseldonormelding
 Geëffectueerde weefseldonor
 Gemelde heartbeating donoren
 Geëffectueerde heartbeating donoren
 Gemelde non-heartbeating donoren
 Geëffectueerde non-heartbeating donoren

Regio Utrecht 2013

Amersfoort Meander MC	70	25	7	7	4	22	17	2	2	5	2
Gorinchem Rivas Beatrixziekenhuis	43	18	2	1	-	9	6	1	-	-	-
Nieuwegein St. Antonius Ziekenhuis, locatie Nieuwegein	149	75	9	7	3	58	49	-	-	7	3
Tiel Ziekenhuis Rivierenland	43	18	1	1	-	4	4	-	-	1	-
Utrecht Diakonessen Ziekenhuis, locatie Utrecht	27	7	-	-	-	9	8	-	-	-	-
Utrecht St. Antonius Ziekenhuis, locatie Utrecht (voorheen Mesos MC)	4	1	-	-	-	2	2	-	-	-	-
Utrecht Universitair Medisch Centrum, locatie AZU	171	69	27	26	19	47	41	11	11	15	8
Utrecht Universitair Medisch Centrum, locatie WKZ	-	-	3	3	2	1	1	2	1	1	1
Zeist Diakonessenhuis, locatie Zeist	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal regio Utrecht	510	215	49	45	28	152	128	16	14	29	14

Exclusief 14 gemelde en 9 geëffectueerde weefseldonoren gemeld door (verpleeg)huisartsen

Raadplegingen van het Donorregister
 Hits (aantal geregistreerden in het Donorregister)
 Gestarte orgaandonatie-procedures
 Orgaandonormelding
 Geëffectueerde orgaandonor
 Weefseldonormelding
 Geëffectueerde weefseldonor
 Gemelde heartbeating donoren
 Geëffectueerde heartbeating donoren
 Gemelde non-heartbeating donoren
 Geëffectueerde non-heartbeating donoren

Regio Leiden 2013

Breda Amphia Ziekenhuis	212	103	9	9	7	60	47	5	5	4	2
Den Haag Stichting Bronovo-Nebo, Ziekenhuis Bronovo	29	15	-	-	-	4	3	-	-	-	-
Den Haag HagaZiekenhuis, locatie Juliana Kinderziekenhuis/locatie Sportlaan (RKZ)	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Den Haag HagaZiekenhuis, locatie Leyweg (Leyenburg)	191	77	6	5	3	49	38	1	1	4	2
Den Haag en Leidschendam Medisch Centrum Haaglanden, locaties Westeinde en Antoniushove	173	56	12	10	9	34	25	2	2	8	7
Gouda Groene Hart Ziekenhuis	83	36	1	1	1	17	16	1	1	-	-
Haarlem Kennemer Gasthuis	40	25	2	1	1	21	15	-	-	1	1
Hoofddorp/Heemstede Spaarne Ziekenhuis	56	28	-	-	-	20	15	-	-	-	-
Leiden Diaconessenhuis	27	12	-	-	-	9	9	-	-	-	-
Leiden Leids Universitair Medisch Centrum	196	74	10	9	7	41	34	2	1	7	6
Leiderdorp/Alphen a/d Rijn Rijnland ziekenhuis	25	11	-	-	-	6	5	-	-	-	-
Woerden Zuwe Hofpoort Ziekenhuis	14	6	-	-	-	4	4	-	-	-	-
Zoetermeer 't Lange Land Ziekenhuis	28	11	-	-	-	6	5	-	-	-	-
Subtotaal regio Leiden	1076	456	40	35	28	271	216	11	10	24	18

Exclusief 11 gemelde en 7 geëffectueerde weefseldonoren gemeld door (verpleeg)huisartsen

Raadplegingen van het Donorregister
 Hits (aantal geregistreerden in het Donorregister)
 Gestarte orgaandonatie-procedures
 Orgaandonormelding
 Geëffectueerde orgaandonor
 Weefseldonormelding
 Geëffectueerde weefseldonor
 Gemelde heartbeating donoren
 Geëffectueerde heartbeating donoren
 Gemelde non-heartbeating donoren
 Geëffectueerde non-heartbeating donoren

Regio Rotterdam 2013

Bergen op Zoom Ziekenhuis Lievensberg	45	16	-	-	-	17	14	-	-	-	-
Capelle a/d IJssel IJsselland Ziekenhuis	81	40	1	1	1	13	9	-	-	1	1
Delft Reinier de Graaf Groep, locatie Reinier de Graaf Gasthuis	125	44	1	-	-	25	23	-	-	-	-
Dirksland Stichting Het van Weel-Bethesda Ziekenhuis	18	7	-	-	-	4	3	-	-	-	-
Dordrecht/Zwijndrecht Albert Schweitzer ziekenhuis	145	61	3	3	3	25	21	2	2	1	1
Goes Stichting Oosterschelde-ziekenhuizen, locatie Goes	88	49	-	-	-	21	18	-	-	-	-
Roosendaal Franciscus Ziekenhuis,	129	47	2	1	-	22	18	1	-	-	-
Rotterdam Erasmus MC (Sophia KZ, Daniel den Hoed en Dijkzigt)	237	84	26	21	17	39	29	11	11	10	6
Rotterdam Maasstad Ziekenhuis	145	59	3	1	1	26	24	-	-	1	1
Rotterdam Sint Franciscus Gasthuis	110	45	-	-	-	23	20	-	-	-	-
Rotterdam Havenziekenhuis	19	10	-	-	-	5	3	-	-	-	-
Rotterdam Ikazia ziekenhuis	37	15	-	-	-	12	9	-	-	-	-
Schiedam Vlietland Ziekenhuis	66	23	-	-	-	15	6	-	-	-	-
Spijkenisse Ruwaard van Putten Ziekenhuis	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Terneuzen/Oostburg ZorgSaam Ziekenhuis (locaties De Honte/ Antonius)*	57	28	2	2	1	17	9	-	-	2	1
Vlissingen Ziekenhuis Walcheren, locatie Vlissingen	3	1	-	-	-	2	2	-	-	-	-
Subtotaal regio Rotterdam	1305	529	38	29	23	267	209	14	13	15	10

Exclusief 13 gemelde en 10 geëffectueerde weefseldonoren gemeld door (verpleeg)huisartsen

Raadplegingen van het Donorregister
 Hits (aantal geregistreerden in het Donorregister)
 Gestarte orgaandonatie-procedures
 Orgaandonormelding
 Geëffectueerde orgaandonor
 Weefseldonormelding
 Geëffectueerde weefseldonor
 Gemelde heartbeating donoren
 Geëffectueerde heartbeating donoren
 Gemelde non-heartbeating donoren
 Geëffectueerde non-heartbeating donoren

Regio Nijmegen 2013

Apeldoorn Gelre Ziekenhuizen, Locatie Lukas	105	50	1	1	1	22	18	1	1	-	-
Arnhem Alysis Zorggroep, Locatie Rijnstate	232	106	6	6	3	62	48	1	1	5	2
Boxmeer Maasziekenhuis	20	10	2	1	1	5	3	-	-	1	1
Den Bosch Jeroen Bosch Ziekenhuis	186	72	8	7	7	52	41	4	4	3	3
Doetinchem Slingeland Ziekenhuis	69	18	1	1	1	16	12	1	1	-	-
Ede Ziekenhuis Gelderse Vallei, locatie Ede	101	33	-	-	-	20	15	-	-	-	-
Eindhoven Catharina-ziekenhuis	191	93	8	7	3	52	43	1	1	6	2
Eindhoven Máxima Medisch Centrum, locatie Eindhoven	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Geldrop St. Anna Ziekenhuis	68	27	-	-	-	16	15	-	-	-	-
Helmond Elkerliek ziekenhuis, locatie Helmond	83	34	3	3	3	21	18	1	1	2	2
Nijmegen Canisius-Wilhelmina ziekenhuis	92	38	4	3	2	22	15	1	1	2	1
Nijmegen Universitair Medisch Centrum St. Radboud	188	86	27	25	19	41	32	5	4	20	15
Oss/Uden/Veghel Ziekenhuis Bernhoven	28	11	3	3	1	21	18	-	-	3	1
Tilburg Sint Elisabeth Ziekenhuis	225	117	12	11	7	40	30	3	3	8	4
Tilburg TweeSteden ziekenhuis, locatie Tilburg	127	62	1	1	1	43	33	-	-	1	1
Veldhoven Máxima Medisch Centrum, locatie Veldhoven	106	57	2	2	1	31	27	1	-	1	1
Venlo en Venray VieCuri Medisch Centrum voor Noord-Limburg	74	37	2	2	2	19	8	1	1	1	1
Weert Sint Jans Gasthuis	13	8	1	1	1	3	1	1	1	-	-
Winterswijk Streekziekenhuis Koningin Beatrix	32	14	1	1	1	5	4	1	1	-	-
Zevenaar Rijnstate Zevenaar, incl. weefseldonoren uit verpleeghuis Liemerij	4	2	-	-	-	13	12	-	-	-	-
Zutphen Gelre Ziekenhuizen, locatie Het Spitaal	73	21	2	2	1	10	9	-	-	2	1
Subtotaal regio Nijmegen	2019	897	84	77	55	514	402	22	20	55	35

Exclusief 41 gemelde en 34 geëffectueerde weefseldonoren gemeld door (verpleeg)huisartsen

Raadplegingen van het Donorregister
 Hits (aantal geregistreerden in het Donorregister)
 Gestarte orgaandonatie-procedures
 Orgaandonormelding
 Geëffectueerde orgaandonor
 Weefseldonormelding
 Geëffectueerde weefseldonor
 Gemelde heartbeating donoren
 Geëffectueerde heartbeating donoren
 Gemelde non-heartbeating donoren
 Geëffectueerde non-heartbeating donoren

Regio Maastricht 2013

Brunssum/Heerlen Atrium Medisch Centrum Parkstad	128	51	9	8	6	45	39	-	-	8	6
Maastricht Maastricht Universitair Medisch Centrum	190	92	32	26	19	51	43	4	4	22	15
Roermond Laurentius Ziekenhuis	41	16	2	2	-	10	9	-	-	2	-
Sittard Orbis medisch en zorgconcern, Maaslandziekenhuis	89	41	1	1	1	22	17	-	-	1	1
Subtotaal regio Maastricht	448	200	44	37	26	128	108	4	4	33	22

Exclusief 4 gemelde en 4 geëffectueerde weefseldonoren gemeld door (verpleeg)huisartsen

8 Donorwerving in de ziekenhuizen

Applicatie en kengetallen donorwerving

Om het proces van donorwerving inzichtelijk te maken, en wanneer nodig verder te verbeteren, wordt de applicatie Nederlandse Overledenen Registratie Donoren (NORD) ingezet in ziekenhuizen. Hierin worden gegevens van donatieformulieren van alle overledenen uit Nederlandse ziekenhuizen geregistreerd. Van ziekenhuizen met een intensive care (IC) afdeling worden tevens gegevens van alle IC-overledenen in NORD vastgelegd door middel van een aanvullend medisch status onderzoek (MSO). Het aantal ziekenhuizen dat gebruik maakt van deze applicatie staat weergegeven in tabel 8.1.

Tabel 8.1: Applicaties

Applicatie	Omschrijving	Aantal ziekenhuizen in 2013
Nederlandse Overledenen Registratie Donoren (NORD)	Geautomatiseerd monitoringssysteem om gegevens van donatieformulieren te registreren en te analyseren (orgaan- en weefseldonatie)	95 ziekenhuizen
NORD uitgebreid (MSO)	Een Medisch Statusonderzoek (MSO) naar orgaandonorpotentieel en knelpunten in het proces van donorherkenning tot uitname.	92 ziekenhuizen IC-afdelingen *

* IC: intensive care

In dit jaarverslag worden de resultaten van donorwerving gepresenteerd aan de hand van enkele kengetallen, met een verdeling in kengetallen voor orgaandonatie en kengetallen voor weefseldonatie.

Kengetallen orgaandonatie

De kengetallen van het donorwervingproces bij orgaandonatie worden vanuit medische statussen vastgelegd in NORD-MSO. In dit jaarverslag zijn de MSO-gegevens van de IC-afdelingen van 92 ziekenhuizen in kaart gebracht (peildatum 20 maart 2014). Hierbij gaat het om alle acht universitair medisch centra en topklinische/toppreferente en de meeste algemene ziekenhuizen.

In totaal zijn van de IC-afdelingen 7699 medische statussen beoordeeld en geanalyseerd. In tabel 8.2 staan enkele kengetallen van donorwerving uit het MSO met betrekking tot orgaandonatie per regio weergegeven. Het medische potentieel aan heartbeating (HB) en non-heartbeating (NHB) orgaandonoren - dit jaar inclusief personen boven de 75 jaar oud - die beademd werden, was totaal 863 (11,2% van alle overledenen op de IC). De donorherkenning was in 2013 gemiddeld 99%. Van de 853 herkende medisch potentiële orgaandonoren die beademd werden, zijn uiteindelijk 325 aangemeld en vond bij 255 donoren (30% van alle 863 medische potentiële orgaandonoren) daadwerkelijk orgaanuitname ten behoeve van transplantatie plaats. In tabel 8.3 staan de uitkomsten na raadplegen van het Donorregister en het weigeringspercentage na raadplegen van de nabestaanden weergegeven onder de 853 herkende medisch potentiële orgaandonoren. Bij 743 (87%) van deze donoren werd het Donorregister geraadpleegd. Bij 53% van het aantal raadplegingen werd geen registratie gevonden in het Donorregister.

Het weigeringspercentage onder nabestaanden is het belangrijkste knelpunt in het proces van donorwerving. Bij 6% van de overledenen met toestemming in het Donorregister was geen instemming voor donatie bij de nabestaanden en vond geen donatie plaats (in 2012 was dit 10%). Na exclusie van overledenen met toestemming of bezwaar in het Donorregister was het percentage bezwaar tegen donatie onder nabestaanden die werden benaderd in 2013 één procent lager dan het voorgaande jaar namelijk 66%. Het totale weigeringspercentage door nabestaanden onder herkende potentiële orgaandonoren, waarvan geen bezwaar in het Donorregister werd aangetroffen, was in 2013 evenals in 2012 52%.

Tabel 8.2: Kengetallen orgaandonatie op IC-afdelingen van 84 ziekenhuizen in 2013 (bron: NORD-MSO)

Regio	Overledenen	Potentieel * onder overledenen	Herkend onder potentieel	Aanmelding	Uitname minstens één orgaan
Amsterdam	1280	10,0%	98%	44	36
Groningen	1312	12,0%	100%	62	56
Leiden	1090	9,7%	99%	40	30
Maastricht	576	12,2%	99%	31	26
Nijmegen	1710	12,0%	99%	68	56
Rotterdam	1057	10,4%	98%	32	22
Utrecht	674	12,6%	99%	48	29
Totaal	7699	11,2%	99%	325	255

* medisch potentieel - beademd en inclusief leeftijden > 75 jaar - aan heartbeating donoren (hersendood vastgesteld), mogelijk heartbeating donoren (hersendoodiagnostiek niet afgerond vanwege niet-medische redenen) en non-heartbeating donoren (non-heartbeating donoren waarvoor een protocol aanwezig is in het desbetreffende ziekenhuis)

Tabel 8.3: Uitslag Donorregister en reactie nabestaanden onder herkende potentiële orgaandonoren op IC-afdelingen van alle ziekenhuizen in 2013 (bron: NORD-MSO)

Uitkomst Donorregister	Aantal herkende potentiële donoren	% van alle raadplegingen met bekende uitkomst	Benadering nabestaanden	% bezwaar nabestaanden indien benaderd
Toestemming	163	22%	162	6%
Bezwaar	115	16%	-	-
Beslissing nabestaanden	64	9%		
Geen registratie	394	53%	542	66%
Onbekend	117*	-		
Totaal	853	100%	704	52%

* bij 110 overledenen werd het Donorregister niet geraadpleegd en bij 7 overledenen was het Donorregister wel geraadpleegd, maar de uitkomst niet bekend.

Kengetallen weefseldonatie

De kengetallen van het donorwervingproces bij weefseldonatie zijn vastgelegd met behulp van NORD (peildatum 20 maart 2014). In 2013 maakten 95 ziekenhuizen gebruik van NORD. Dit betroffen de universitair medisch centra en vrijwel alle topklinische/toppreferente en algemene ziekenhuizen. Van de 34.010 overledenen waarvoor het donatieformulier was ingevuld, werd 24% door de arts geschikt geacht als weefseldonor (25% in 2012). Uiteindelijk is hiervan 5% als weefseldonor aangemeld bij de NTS. In tabel 8.4 zijn enkele kengetallen voor weefseldonatie per regio over 2013 opgenomen.

In het jaar 2013 werd bij 6125 (75%) van de 8200 geschikt geachte weefseldonoren van 85 jaar of jonger, het Donorregister geraadpleegd (tabel 8.5). Bij 52% van het aantal raadplegingen werd geen registratie gevonden in het Donorregister. Net als bij de orgaandonoren op de intensive care (zie tabel 8.3) stemde een gedeelte (15%) van de nabestaanden niet in met weefseldonatie, wanneer toestemming geregistreerd was in het Donorregister (tabel 8.5). Na exclusie van overledenen met toestemming of bezwaar in het Donorregister, hadden nabestaanden in 83% van de gevallen bezwaar tegen donatie. Het totale weigeringspercentage door nabestaanden, onder door de arts geschikt geachte weefseldonoren van 85 jaar of jonger, waarvan geen bezwaar in het Donorregister was aangetroffen, was 71%.

Tabel 8.4: Kengetallen weefseldonatie in 95 ziekenhuizen in 2013 (bron: NORD)

Regio	Ingevulde donatieformulieren	Door de arts geschikt geachte weefseldonoren		Uitname minstens één weefselsoort
		Aanmelding bij NTS		
Amsterdam	4731	1167 (25%)	233 (5%)	161 (3%)
Groningen	6418	1484 (23%)	320 (5%)	272 (4%)
Leiden	4597	1136 (25%)	248 (5%)	209 (5%)
Maastricht	2384	511 (21%)	126 (5%)	103 (4%)
Nijmegen	7881	2040 (26%)	481 (6%)	375 (5%)
Rotterdam	5295	1238 (23%)	233 (4%)	193 (4%)
Utrecht	2704	631 (23%)	144 (5%)	122 (5%)
Totaal	34010	8407 (24%)	1785 (5%)	1435 (4%)

Tabel 8.5: Uitslag Donorregister en reactie nabestaanden onder door de arts geschikt geachte weefseldonoren (85 jaar of jonger) in 95 ziekenhuizen in 2013 (bron: NORD)

Uitkomst Donorregister	Aantal door de arts geschikt geachte donoren	% van alle raadplegingen met bekende uitkomst	Benadering nabestaanden	% bezwaar nabestaanden indien benaderd
Toestemming	1247	20 %	1208	187 (15%)
Bezwaar	1078	18 %	-	-
Beslissing nabestaanden	603	10 %	5338	4449 (83%)
Geen registratie	3197	52 %		
Onbekend	2075 *	-		
Totaal	8200	100 %	6546	4636 (71%)

* bij 1986 overledenen werd het Donorregister niet geraadpleegd. Bij 89 overledenen werd het Donorregister wel geraadpleegd, maar is de uitkomst niet bekend.

B Bijlage 1

Verklarende woordenlijst

Actieve wachtlijst

De transplantatiewachtlijst die alleen de patiënten bevat die ook daadwerkelijk transplantabel zijn.

Altruïstische donor

Altruïstische donoren zijn levende (nier)donoren die geen enkele band met de ontvanger van de donornier hebben en die meestal ook niet wensen te kennen. De altruïstische donor kan een nier leveren aan een ontvanger in het cross-overprogramma en de oorspronkelijke donor van dit koppel doneert zijn nier aan een ontvanger die bovenaan de nierwachtlijst voor postmortale donatie staat (domino-paired kidney exchange).

Cross-overprogramma

Het Cross-overprogramma is een vrijwillig uitwisselingsprogramma voor nierdonatie bij leven. Dit is een gezamenlijk programma van alle niertransplantatiecentra in Nederland. Hierbij worden tussen paren van levende donoren en hun ontvangers de nieren uitgewisseld en getransplanteerd, wanneer directe levende donatie niet mogelijk is.

Dialyseduur

De tijd sinds de datum van eerste dialyse tot de datum van transplantatie of tot de datum van meting, onafhankelijk van de urgentiecode op de wachtlijst (geldt alleen voor nierpatiënten). Dit speelt een rol in de allocatie als 'wachtijd'.

Dominolevertransplantatie

Een speciale procedure, waarbij de eigen lever van de ontvanger van de donorlever wordt aangeboden voor transplantatie. Deze zogenaemde dominolever wordt aangeboden volgens het 'normale' lever-allocatiesysteem. Een dominolever is meestal afkomstig van een patiënt die lijdt aan een stofwisselingsziekte van de lever. Deze stofwisselingsziekte is een ziekte waarbij de eigen lever zelf wel goed functioneert, maar schade aanricht in andere orgaansystemen. Deze problemen ontstaan pas na tien tot vijftien jaar waardoor deze levers nog wel voor transplantatie gebruikt kunnen worden.

Dominoprogramma

Het dominoprogramma is een uitwisselingsprogramma voor nierdonatie bij leven.

Donor (volgens de Wet op de orgaandonatie)

Een persoon of stoffelijk overschot, door wie of ten aanzien van wie op grond van de Wet op de orgaandonatie toestemming is verleend voor het bij hem of haar verwijderen van een orgaan of weefsel na overlijden.

Geëffectueerde orgaandonor

Een donor gemeld bij het Orgaancentrum van wie minstens één orgaan is getransplanteerd.

Geëffectueerde weefseldonor

Een donor van wie, na acceptatie door het Orgaancentrum, minimaal één soort weefsel is uitgenomen.

Gemelde donor

Donor gemeld bij het Orgaancentrum. Er is toestemming voor donatie en er zijn voorbereidingen getroffen om te starten met de donatieprocedure.

Heartbeating (HB) donatie

Bij een heartbeating donatie (ook Donation after Brain Death, DBD) is een patiënt hersendood, maar worden hartslag en ademhaling kunstmatig in stand gehouden. Hierdoor blijven de organen geschikt voor transplantatie. Bij een DBD orgaandonatieprocedure kunnen in principe hart, longen, lever, pancreas, nieren en dunne darm worden gedoneerd.

Multi-orgaandonor (MOD)

Een donor van wie ten minste twee soorten organen zijn uitgenomen en getransplanteerd.

Nier-en-bloc

Beide nieren van één donor worden voor één transplantatie gebruikt. Dit wordt in principe als één nierdonatie en één niertransplantatie geteld.

Non-heartbeating (NHB) donatie

Non-heartbeating donatie (ook Donation after Circulatory Death, DCD) wil zeggen dat niet alleen het hart gestopt is, maar ook de bloedsomloop (circulatie). Donororganen raken na een circulatiestop al snel onbruikbaar, omdat ze dan niet meer van zuurstof worden voorzien. Het hart kan hierbij niet meer getransplanteerd worden, maar de nieren, lever, longen en soms de pancreas nog wel.

NORD

Nederlandse Overledenen Registratie Donoren. Geautomatiseerd monitoringssysteem om gegevens van donatieformulieren te registreren en te analyseren voor orgaan- en weefseldonatie.

NORD-MSO

Nederlandse Overledenen Registratie Donoren - Medisch Status Onderzoek. Een medisch statusonderzoek (MSO) naar orgaandonorpotentieel en knelpunten in het proces van donorherkenning tot uitname.

Orgaancentrum

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft NTS een vergunning verleend als Orgaancentrum (conform de Wet op de orgaandonatie). Hieruit vloeien een aantal formele taken voort.

Het Orgaancentrum van de NTS is verantwoordelijk voor de toewijzing van postmortale organen en weefsels aan patiënten op de wachtlijst voor transplantatie, de (inter-)nationale wachtlijst, raadpleging van het Donorregister bij een potentiële donor en donoraanname. Wat de orgaancentrumfunctie betreft, is de NTS een zelfstandig bestuursorgaan.

Panel reactive antibodies (PRA)

Een potentiële ontvanger kan antilichamen hebben gevormd tegen lichaamsvreemde HLA-antigenen (vaak door voorafgaande (mislukte) orgaantransplantatie(s) of bloedtransfusie(s)). Dit wordt getest door het serum van patiënt te 'kruisen' met het serum van een groot aantal verschillende bloeddonoren (50-60). Het aantal reacties dat positief is - dat wil zeggen waarbij het serum van de ontvanger reageert tegen de cellen van de donoren - wordt geteld en uitgedrukt in een percentage. Dit is het % PRA (Panel Reactieve Antilichamen). PRA wordt op meerdere momenten gemeten. PRA recent is de meest recente PRA van de wachtlijstpatiënt.

Preëemptief

Soms worden nierpatiënten door hun behandelend arts al op de wachtlijst voor een niertransplantatie geplaatst voordat zij dialyseren. Dit wordt preëemptief genoemd. Deze patiënten ontvangen geen wachttijdpunten tot de datum van de eerste dialyse. Patiënten die preëemptief op de wachtlijst worden geplaatst, komen alleen in aanmerking voor een postmortale nier als er geen enkele mismatch is tussen donor en ontvanger.

Raadpleging

Het raadplegen van het Donorregister via de NTS om de wilsbeschikking van de potentiële donor op te vragen in het Donorregister.

Registratieduur

De tijd sinds de datum waarop men op de wachtlijst wordt geplaatst tot de datum van transplantatie of tot de datum van meting, onafhankelijk van de urgentiecode op de wachtlijst.

Split-levertransplantatie

Bij een split-levertransplantatie wordt de donorlever gesplitst, waardoor twee patiënten getransplanteerd kunnen worden.

Wet op de orgaandonatie (WOD)

De Wet op orgaandonatie (WOD), die in 1998 in werking is getreden, kent de volgende doelstellingen:

- het bieden van rechtszekerheid aan betrokkenen;
- het bevorderen van het aanbod van geschikte organen en weefsels;
- een rechtvaardige verdeling van organen en weefsels;
- voorkomen van handel in organen en weefsels.

Het wettelijke systeem is een volledig beslissysteem, wat inhoudt dat iedereen bij leven zijn of haar wilsbeschikking ten aanzien van orgaan- en weefseldonatie kan laten registreren. Wanneer bij het overlijden van een medisch geschikte donor geen wilsbeschikking in het Donorregister wordt aangetroffen, of wanneer uit het Donorregister blijkt dat de overledene de beslissing wil overlaten aan de nabestaanden, dienen de nabestaanden van de overledene een beslissing over donatie te nemen.

